

ESPERO

GLASILO ESPERANTSKEGA DRUŠTVA MARIBOR
JUNIJ 2014

ISSN 2463-8323

Hedera vento

Hedera vento (Bršljanov veter) je glasbena skupina, katere člani so se odločili, da bodo pesmi prepevali v esperantu. Gre za novost v slovensko-esperantskem prostoru. Fantje in dekle so študenti Univerze v Mariboru in imajo že veliko glasbene kilometrine za seboj. V prijetnem ambientu in sončnem vremenu sem se dan po Lampijončkih sproščeno pogovarjala z dvema ustanovnicama članoma skupine in nastal je tale intervju:

Kako ste se člani skupine spoznali?

Smodi: Spoznali smo se v Mariboru, v študentskem domu, kjer imamo svojo bratovščino, katere namen je druženje in medsebojna pomoč.

Ko sem izvedela za vašo idejo, sem bila najprej presenečena, potem pa navdušena. Torej, od kod ideja, da ste si izbrali esperantsko ime in prav tako bodo besedila pesmi v esperantu?

Smodi: Ker je cool. Zjutraj se zbudiš in dobiš idejo.

Aljaž: Ja, ker je cool. Najprej se ga moram naučiti, ampak je pa zanimivo.

Kje sta slišala za esperanto?

Smodi: Kdo ve... to se zgodi tako mimogrede. Kakšnih 5, 10 let nazaj. Ampak zdaj je prišla ideja, da bi to realizirali.

Prijatelji vaju in vajine ideje poznajo, ampak me vseeno zanima, kaj so rekli, ko sta jim povedala, da se učita esperanta oz. da bosta pela esperantska besedila?

Smodi: Cool. Se je pa eksotično učiti esperanta.

Aljaž: Kar težko je razložiti, da se učiš esperanta. Dobiš vprašanja, kot so: »A je to sploh jezik? Sigurno si si namislil.« Vsi ne razumejo esperantske ideje.

Kaj sta počela, preden sta se odločila, da ustanovita Hedera vento?

Aljaž: Imam šest let nižje glasbene šole – prečna flavta. Igral sem v več bendih, preizkušal sem se v različnih žanrih, preigraval različne instrumente, tudi pevski poskusi so bili vmes.

Smodi: Podobno kot Aljaž, samo da sem samouk.

Kje vas lahko slišimo igrati?

Smodi: Vsepovsod. Največkrat na ulici ali v študentskem domu.

Spremna beseda

Nova številka je pred vami. Od izida prejšnje je preteklo pol leta, tako bomo v to številko uvrstili tudi nekaj starejših, a upam da še vedno zanimivih zapisov. Tako bomo objavili spomine Spomene Krstev, vnukinje gospe Haas na njeno babico. Lanski osrednji dogodek smo namreč posvetili 125-letnici rojstva Priske Haas.

V tej številki smo dali povdarek mladi glasbeni skupini **Hedera vento**, katere člani so se odločili, da bodo pesmi prepevali v esperantu. Dogodke, ki se nanašajo na dejavnost društva sproti objavljamo na naših spletnih straneh. Glede na to, da vas vsebine naših spletnih strani večina ne pozna, smo se odločili slednje na kratko predstaviti tudi v glasilu.

In na koncu glasila dvojezična črtica Toneta Partljiča - *Hotel sem prijeli sonce | Mi volis tuši la sunon*.

Mario Vetrih

→ Kakšno glasbo bosta ponudila esperantistom?

Smodi: Raznoliko glasbo, tako kot je jezik mešanica, taka bo tudi glasba.

Sta že kaj pripravila v esperantu?

Smodi: Čisto malo. Nekaj poskusov je že, ampak še ni za javnost.

Aljaž: Premalo besed še poznamo.

Glasbo sama skladata?

Aljaž: Ja, ampak ne igra samo svoje glasbe.

Kako nastaja glasba? Sama si predstavljam, da se to dogaja v nočnem času, ko se okolica umiri in se glava zbistri, potem preigravata znane in neznane reefe in tako se razvije nova melodia. Se motim?

Aljaž: Včasih je bilo točno tako.

Si glasbo zapišeta?

Smodi: Ja, jaz si napišem.

Aljaž: Problem je, če ne igraš non-stop in potem se melodija pozabi. Če redno igraš, potem ni problema, si melodijo zapomnim.

Kakšni so vaši načrti? Kdaj se boste predstavili esperantski publiki?

Smodi: Ko bo EDM imel prireditev, bomo pripravljeni.

Aljaž: Konec maja snemamo glasbo v studiu, v lastni režiji. Projektov imamo ogromno in tempo je hiter.

Hvala vama, da sta si vzela čas, želim vam ogromno uspeha na vaši na novo začrtani poti. Ob naslednjem projektu se pa ponovno dogovorimo za kakšen intervju.

Preden smo se razšli, sta mi še zaigrala na svoji kitari, tako da sem se prepričala v njuno odličnost.

Z vprašanji in mnenji se lahko

obrnete na njihovo Facebook stran

<https://www.facebook.com/Hederavento>.

Pogovarjala se je Karmen Lešnik

Dejavnosti društva

Letošnjo redno letno skupščino smo imeli 18. februarja 2014. Bistvene dejavnosti v preteklem letu so bile:

- Osrednji dogodek v letu 2013 je bilo srečanje slovenskih esperantistov ob 125-letnici rojstva gospe Priske Haas, ki se je odvijal 7. decembra v Mariboru.
- Predstavitev zbornika *Kakšna bi bila Evropa danes, če ne bi bilo EU?* skupaj z Društvom za evropsko zavest (25. 9. 2013).
- Udeležba na Poletni esperantski šoli (*Somera Esperanta Studado*) v Martinu (Slovaška), 12. – 20. 7. 2013.
- Udeležba na srečanje esperantskih pisateljev v Hraščini na Hrvaškem (september 2013).

- Sodelovanje članov na tribunah *Forum Evropa*.
- Sodelovanje z Zvezo za esperanto Slovenije (ZES).
- Posvetovanje slovenskih esperantistov na Čatežu ob Savi 12. oktobra 2013.
- Iskanje možnosti učenja esperanta v izobraževalnih ustanovah. Izvedena je bila anketa na štirih srednješolskih zavodih (trije v Mariboru in eden v Slovenski Bistrici) novembra 2013.
- Nova postavitev spletnih strani, vključitev v družabna omrežja (začetek september 2013, strani se redno dopolnjujejo).
- Izdaja glasila društva, november 2013.
- Redno so potekala študijska srečanja petih članov društva.

V letošnjem letu so se zvrstili naslednji dogodki:

- V MČ Center smo začeli z osnovnim tečajem esperanta februarja 2014. Začeli smo z desetimi tečajniki, do konca tečaja se je uspelo prebiti šestim. Tečaj je potekal vsako sredo do 18. junija.
- Skupaj z ŽED smo sodelovali na *Paradi učenja*, 14. maja, ki se je odvijala v Mariboru.

- V sklopu *Tedna vseživljenjskega učenja* (TVU) smo imeli predavanje Zlatka Tišljara *O enakopravnosti jezikov v Evropski uniji* v MČ Center.
- Udeležili smo se srečanja nevladnih organizacij Podravja *V objemu skupnosti* v Kidričevem, 31. maja.

Priska Schindler Haas (1888 - 1975), ob 125-letnici njenega rojstva

Priska Haas (dekliško Schindler) se je rodila 8. januarja 1888. leta v Knittelfeldu v Avstriji očetu Eduardu Schindlerju in materi Crescencia, rojeni Sommerschmid. Kmalu so se preselili v Gradec, kjer je oče delal kot carinik. Imala je dve starejši sestri: Mitzi, ki je bila sedem let starejša, in Milo, ki je bila starejša dve leti. Mati ji je umrla od tuberkuloze, ko je Priska imela dve leti. Oče se je kmalu poročil z dosti

Srmena Krstev

mlajšo žensko, ki je takrat imela šestnajst let. Z njo je imel še tri sinove. V Lebenauu v okolici Gradca so imeli družinsko hišo. Živeli so zelo skromno, zgolj z eno plačo. Mačeha je bila do deklic iz prvega zakona čisto prava mačeha, z njimi je grdo ravnala.

V družini so naredili načrt šolanja otrok, jasno da so sinove predvideli za šolanje in študij. Najstarejšo sestro Mitzi so poslali, da se izuči zlatarstva. To delo je opravljala vse svoje življenje. Srednja sestra Mila se je izučila za učiteljico, za Prisko pa so se odločili, da bo ostala doma kot hišna pomočnica in da bo oporavljala vsa hišna dela: mesila kruh, pletla nogavice, šivala in popravljala obleke, čistila hišo in še veliko drugega. Da bi izpopolnila znanje v šivanju, jo je mačeha poslala v uk k šivilji. Za Prisko je to bilo težko, ker je slabo videla – imela je dioptrijo minus 9.

Priska se je tej odločitvi uprla in se hotela tudi sama šolati, saj je bila dobra učenka. Starša sta se strinjala, da gre na učiteljske, vendar da nadaljuje z vsemi hišnimi deli. Vstajati je morala zgodaj in prinesti mleko, pripravi zajtrk in kaj za kosilo. Do šole je imela nekaj manj ko uro hoda. V šoli je pogosto padala v nezavest ker je zaradi hišnih opravil hodila pozno spat.

V Maribor so se preselili leta 1905, kjer je oče opravljal delo carinskega inšpektorja. Maturirala je leta 1909 na učiteljsko v Mariboru. Med letoma 1910 in 1911 je bila učiteljica na vaških šolah na današnjem avstrijskem delu Štajerske, na primer v Koblenzu. Bila je srečna, da se je osamosvojila in da se je ločila od družine.

Učiteljica je bila zgolj dve leti. Spoznala je Henrika (Heinrich) Haasa, pustila delo učiteljice in začela delati v njegovi advokatski pisarni. V tem času je Maribor bil še

vedno del Avstroogrske monarhije, tako se je na sodišču vse odvijalo v nemškem jeziku. Henrik je imel veliko slovenskih klientov, zato je dojel, da je nujno potrebno, da uraduje v slovenskem jeziku, zato se je Priska začela učiti slovenščine. Prav tako se je naučila stenografije, najprej nemške in za tem še slovenske.

Rodila je dva otroke, sina Silvija rojenega 20. decembra 1912, in hčer Herto, rojeno 29. marca 1914. Silvio je bil vsestransko nadarjen, še posebej za glasbo. S štirimi leti je igral harmoniko, s šestimi leti se je začel učiti violine pozneje pa še klavirja. Pri štirinajstih letih je že dirigiral vojaškemu orkestru garnizona v Mariboru v dvorani hotela „Union“ v Mariboru. Igral je tudi na vseh koncertih v gledališču. V Ljubljano je šel študirat pravo, istočasno je študiral kompozicijo na Konservatoriju na Dunaju. Umrl je leta 1936 za milijarno tuberkulozo na Golniku.

Priska se je naučila esperanta najbrž leta 1911. Tega leta je postala članica Esperantskog društva. Leta 1913. se je z možem udeležila kongresa esperantistov v Bernu v Švici, kjer sta spoznala očeta esperanta, znamenitega doktorja Zamenhafa. Naslednji kongres, ki sta se ga udeležila, je bil svetovni kongres esperantistov na Dunaju leta 1924. S seboj sta vzela otroke. Leta 1924 so jo sprejeli v organizacijski odbor Esperantskog društva, nekaj časa je bila tudi predsednica. Bila je tudi članica Svetovne esperantske zveze. Leta 1958 je postala častna članica Esperantskega društva Maribor. Že leta 1924 je vodila tečaj esperanta na realni gimnaziji v Mariboru.

Mož Henrik je bolehal za diabetesom. Leta 1925 je šel na preiskave in insulinsko terapijo v Gradec, kjer je umrl 30.

Priska Haas, 1967

junija. V Gradcu je tudi pokopan, njegov grob pa je vzdrževan vse do danes. Priska je takrat že 12 let delala v advokatski pisarni. Na zahtevo moža Henrika je bila prijavljena na socialnem in pokojninsko-invalidskem zavarovanju. Mož ni zapustil nobenega premoženja niti zavarovanja, ker je v tem času prestopil na novo pokojninsko zavarovanje. Za njim je ostalo veliko knjig in učbenikov raznih jezikov. Priska je takrat že utečeno advokatsko pisarno dala v najem advokatskemu pripravniku dr. Bučarju, pod pogojem, da lahko sama v njej dela naprej. To je najemnik z veseljem sprejel, saj je imela veliko izkušenj, znala je nemeški in slovenski jezik in obe stenografiji. Tako so vsi trije živeli od njene plače, otroka sta se šolala, se učila klavirja, Silvio tudi violine.

Čas vojne je preživela v Mariboru. Po vojni je nadaljevala z brezplačnimi individualnimi tečaji esperanta vse do svoje smrti v 88. letu starosti. Občasno je poučevala tudi

nemščino. Tedensko je imela do pet učencev. Niti sama ni vedela, koliko jih je poučevala, med njimi je bilo veliko železničarjev, zdravnikov, pravnikov, šolnikov in drugih.

Znana je bila tudi po svojem humanitarnem delu. Od svoje pokojnine je pogosto dajala donacije Esperantskemu društvu. Pletla je prtičke, ki so jih člani Esperantskega društva, kakor tudi drugi, prodajali in zbrani denar dajali v dobrodne namene ob naravnih nesrečah v naši tedanji državi Jugoslaviji, tako tudi žrtvam potresa v Skopju in Banja Luki, pa tudi za razvoj, na primer za izgradnjo proge Beograd – Bar. Sredstva je namenjala tudi po svetu, tako je na primer pomagala revnim v Peruju in Pakistanu.

Za vso to svojo dejavnost je leta 1975 bila odlikovana s častnim znakom za zasluge za narod s srebrno zvezdo, ki ga je hčerka Herta posthumno prevzela.

Srmena Krstev
Beograd, 5.12.2013

Zam-dan, 7. december 2013

Navedenega dne smo imeli v Mariboru srečanje Slovenskih esperantistov. Glede na to, da smo dogodek posvetili 125. obletnici rojstva gospe Priske Haas smo se najprej njeni nekdanji učenci ter vnukinja Srmena Krstev in pravnuk Marko Vitez zbrali ob njenem grobu na Mariborskem pokopališču Pobrežje, kjer smo položili venec.

Učenci Priske Haas smo položili venec na njen grob

Na MČ Center se je srečanje z ostalimi prispelimi udeleženci nadaljevalo s predavanjem o življenju in delu

gospe Priske Haas. Za tem so prisotni nekdanji njeni učenci obudili svoje spomine nanjo.

Predavanje o Priski Haas

Drugi del srečanja je potekal delovno s posvetom.

Posvet je obsegal tri točke:

- Pod katerimi pogoji bi se danes mladi učili esperanta (Karmen Lešnik, EDM).
- Katere učbenike imamo in za kakšne namene (Zlatko Tišljar, EDM).
- Predlog društev in klubov ter ZES za skupne aktivnosti v 2014 in predstavitev lokalnih aktivnosti (Janez Jug, ZES).

Vsi udeleženci srečanja

Zakaj bi se mladi učili esperanta oziroma zakaj ne bi?

Raziskovalna naloga

1. Uvod

V slovenskem esperantskem gibanju je trenutno največji problem primanjčevanje mladih esperantistov. Zakaj je temu tako? Ali mladi poznajo esperanto? Kakšno je mnenje o njem? Ali bi se ga učili? To so vprašanja na katere nisem znala odgovoriti. Zato sem se odločila, da jih povprašam. V ta namen sem izdelala vprašalnik.

Karmen Lešnik

2. Metodologija dela

Raziskava je potekala na petih srednjih šolah, in sicer: I. gimnazija Maribor, II. gimnazija Maribor, III. gimnazija Maribor, Srednja šola za gostinstvo in turizem Maribor, Srednja šola Slovenska Bistrica.

Na vprašalnik so odgovarjali dijaki stari med 15-19 let. Skupno število odgovorjenih anket je bilo 400. Anketa je vsebovala 9 vprašanj na osnovi katerih sem naredila zaključke.

3. Rezultati in interpretacija

1. vprašanje: Koliko jezikov govorite?

Največ dijakov je odgovorilo, da govorijo 3 jezike, 43%. Kar 75% govori 3 oz. 4 jezike.

2. vprašanje: Ali poznate razliko med – svetovni, mednarodni in narodni jezik?

Kar 77,5% vprašanih je odgovorilo, da pozna razliko, čeprav se je izkazalo, da so pri razlagi imeli težave.

Svetovni jezik je po mnenju anketiranih jezik, ki ga govorijo po vsem svetu. Največkrat navajajo angleščino. Prav tako so prepričani, da angleščino poznajo oz. govorijo vsi na svetu.

Mednarodni jezik je jezik, ki ga govori več narodov med seboj, kot primere navajajo nemščino, srbohrvaščino, španščino tudi angleščino. Samo eden je odgovoril esperanto. Iz ankete je vidno, da anketirani ne znajo opredeliti termina mednarodni jezik.

Narodni jezik je jezik enega naroda, kot primer je večina navajala slovenščino.

Razlike med tistimi, ki so odgovarjali z *da* oz. z *ne* ni, mogoče le v tem, da tisti, ki so odgovorili z *ne* niti niso poskušali odgovarjati na to vprašanje.

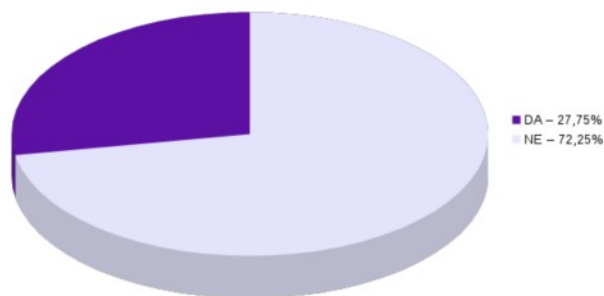
3. vprašanje: "Ali ste že slišali izraz (besedo) esperanto?"

72,25% anketiranih za esperanto še ni slišalo.

"Kje?" 53% od tistih, ki poznajo izraz esperanto, so za esperanto slišali v šoli.

Ostalih 47% je navajalo: internet, televizija, dedek, oče, knjige ali pa niso vedeli od kod jim je izraz znan.

Ali ste že slišali za izraz/besedo esperanto?

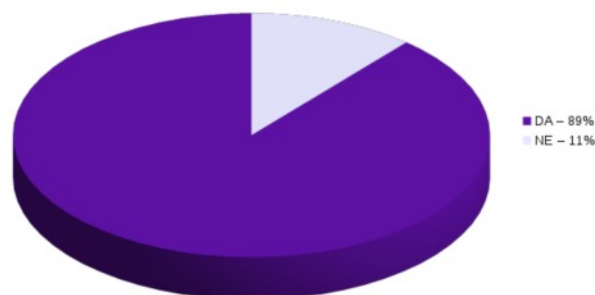
4. vprašanje: Ali vas zanima komunikacija (tudi virtualna) z ljudmi iz drugih dežel sveta?

84% anketiranih je odgovorilo, da jih zanima komunikacija in s tem povezovanje z ljudmi iz drugih dežel.

5. vprašanje: Ali vas zanimajo popotovanja, kjer deželo spoznavate preko domačinov?

Za večino anketiranih je spoznavanje dežele preko domačinov zelo zanimivo, kar 89% si želijo tako spoznavati tuje dežele.

Ali vas zanimajo potovanja, kjer deželo spoznavate preko domačinov?

6. vprašanje: Ali veste, da se esperantisti mednarodno povezujejo in s tem povečujejo možnost zaposlitve v tujini?

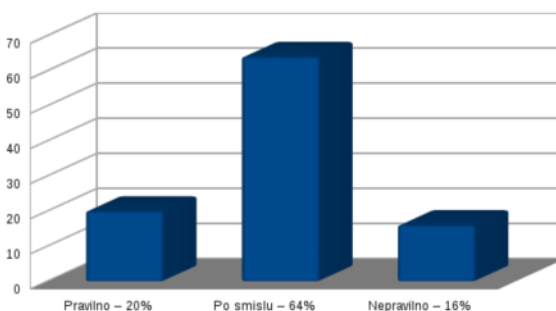
Kar 86 % anketiranih ni vedelo, da se esperantisti povezujejo in si tudi tako pomagajo povečevati možnosti zaposlitve.

7. vprašanje: Ali bi se učili mednarodnega jezika, ki bi vam omogočal prej omenjeno?

80% anketiranih, bi se bilo pripravljeno učiti jezik, ki bi jim omogočal, potovanja, druženje z mladimi drugih dežel in bi si s tem hkrati povečevali možnosti zaposlitve.

8. vprašanje: Poskusite v slovenščino prevesti naslednja stavka:

Mi trinkas kafon kaj parolas kun mia amiko.

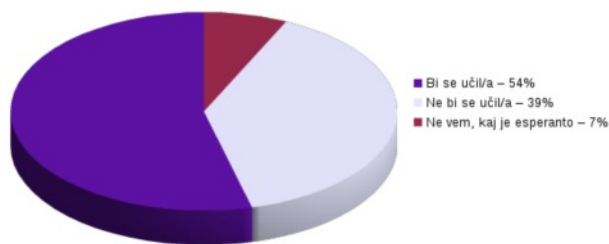

Mi sidas en teatro kaj spektas dramon.

Skoraj $\frac{3}{4}$ vseh vprašanih se je s tem izzivom spoprijela. Prevode razdelila v tri skupine, na tiste, ki so pravilno odgovorili, na tiste, ki so odgovorili nepravilno in na tiste, ki so smiselno prevajali. Slednji niso povsem pravilno odgovorili, vendar so pravilno prevedli nekaj besed ostalo pa so dodali, tako, da je imel stavek smisel. In teh je bilo tudi največ, 64%. Kar 20% jih je odgovorilo popolnoma pravilno, čeprav za esperanto še niso slišali.

9.vprašanje: *Pod kakšnimi pogoji bi se učili esperanta oz. zakaj se ne bi?*

Ali bi se učili esperanto?

Dobra polovica (54%) vprašanih bi se esperanta učila, medtem ko se 39% ne bi učilo. 7% vprašanih je odkrito priznalo, da še vedno ne vedo, kaj je esperanto. Med tistimi, ki bi se učili esperanta jih 15% ni navedlo nobenega pogoja.

Kot dodaten jezik v šoli bi ga imelo 8 % vprašanih. Če bi bilo učenje zabavno in zanimivo bi se tečaja udeležilo 4% vprašanih. Če bi jim esperanto omogočil potovanja in spoznavanje tujih ljudi in dežel bi se ga učilo 19%. 12% vprašanih bi želeli brezplačen oz. cenovno ugoden tečaj.

Kar 31% bi se ga učilo, če bi si s tem povečali možnost zaposlitve. 4% vprašanih bi se ga učilo, če bi ga nujno potrebovali za komunikacijo v tujini.

Sedem % vprašanih je navajalo različne pogoje, kot so: če bi bil tečaj v njihovem kraju oz. v bližini doma, če ga ne bi ocenjevali, če je nezahteven jezik, da bi si širili obzorja, če bi bili dobri učitelji in če bi se ga lahko učili na poletnih delavnicah.

4. Zaključek

Po številu govorečih jezikov, bi lahko zaključila, da vprašani znajo relativno veliko število jezikov, vendar večina ne pozna esperanta. To poznavanje jezikov se je izkazalo tudi pri prevajanju stavkov, saj je večina, ki je prevajala, po smislu tudi ugotovila pomen.

Izkazalo se je, da anketirani ne vedo kaj je pomeni besedna zveza mednarodni jezik in kakšna je njegova vloga. Na tem področju bi morali izobraževati učitelje in profesorje, ki poučujejo jezike, in sicer slovenskega in tuje, da bi imeli kot esperantisti kakšna predavanja na njihovem simpoziju. Saj polovica vseh anketiranih dobi prve podatke o esperantu in mednarodnem jeziku v šoli. To pomeni, da je pomembno, kako učitelji/profesorji predstavijo to področje. Če o tem skoraj nič ne vedo, ne morejo dobro predstaviti te pojme.

Analiza anket je pokazala, da so vprašani zelo zaskrbljeni glede njihove prihodnosti, zaposlitve. Marsikaj so se pripravljene učiti, da bi se kasneje lahko zaposlili. Esperanto je lahko most med ljudmi, ki posledično lahko pripelje do zaposlitve, vendar tega ne more zagotoviti.

Anketirani so se izkazali za zelo odprte, saj jih zanimajo potovanja, spoznavanje tujih dežel, komunikacija s tujci. To je priložnost, da esperanto predstavimo kot eno od možnosti drugečnega, mogoče bolj pristnega spoznavanja tako ljudi kot dežel.

Velika vloga in odgovornost je pri esperantistih samih. Pomembno je, da čim več govorimo o njem, se pojavljamo v medijih, na prireditvah, vstopamo v šole, ki so po moji sedanji izkušnji odprti za tovrstne aktivnosti.

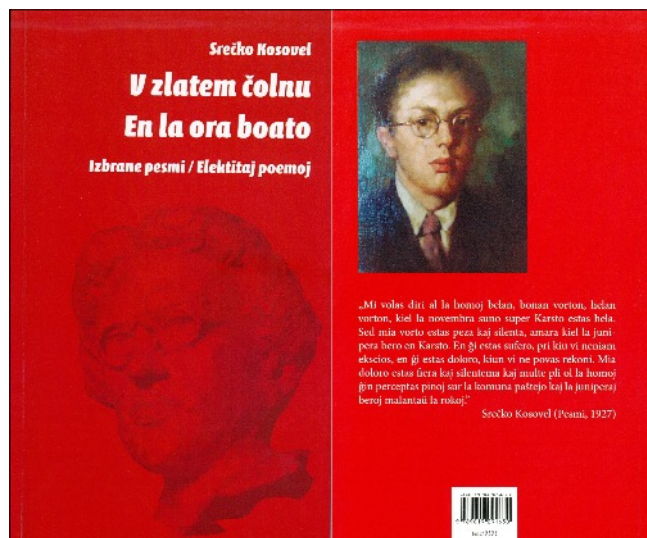
Karmen Lešnik

Izid knjige *V zlatem čolnu | En ora boato*

Ob 15. decembru, Dnevu esperantske knjige in obletnici rojstva začetnika mednarodnega jezika esperanta L. L. Zamenhofa, je Združenje za esperanto Slovenije izdalo knjigo *V zlatem čolnu: izbrane pesmi | En la ora boato: elektitaj poemoj* / Srečko Kosovel; [izbral in] prevedel, [elektis kaj] tradukis Vinko Ošlak; [predgovor, antaŭparolo Baldur Ragnarsson]. – Ljubljana: Združenje za esperanto Slovenije, 2013.

“Mi volas diri al la homoj belan, bonan vorton, helan vorton, kiel la novembra suno super Karsto estas hela. Sed mia vorto estas peza kaj silenta, amara kiel la junipera bero en Karsto. En ĝi estas sufero, pri kiu vi neniam ekscios, en ĝi estas doloro, kiun vi ne povas rekonii. Mia doloro estas fiera kaj silentema kaj multe pli ol la homoj ĝin perceptas pinoj sur la komuna paŝtejo kaj la juniperaj beroj malantaŭ la rokoj.”

Srečko Kosovel (Pesmi, 1927)

Nekaj izborov Kosovelovih pesmi je izšlo že v številnih svetovnih jezikih. Tokrat so Kosovelove pesmi prvič

Pesem

*Temni blesk gladine,
zamišljene senčne globine,
nekdo vesla skozi molk jezera,
za tišino tišino odstira.*

*Kot da so se v pramolčanje
ogrnile neme sanje,
včeraj skrite, osamele,
so v spoznanje zaživele.*

*V samotni tišini, v senci dneva,
kjer duša se sebi razodeva,
v senci zeleni, v poltemi
izpustil bi veslo ... zaprl oči...*

Impresija

*Tiho gredo vse ceste iz mesta,
nanje se siplje sneg droban,
ves plašč je nasnežen in moja misel
gre kot med pozibavanjem sanj...*

*Hiše so temne, polja so temna
in sneg poigrava se sam s seboj,
v vetru se zgane kot pajčolan;
nema je, temna je nočna ravan.*

*Moja cesta gre v nizka polja,
ki spijo pod črno tišino gora,
tišina, težka tema nad menoj,
kot da sem zašel že od sveta ...*

Poemo

*Malhela ekbrilo de laga supraĵo,
meditantaj ombraj profundoj,
iu remas tra silento de l' lago,
post la silento silenton li montras.*

*Kvazaŭ en prasilenton
mutaj revoj sin vualus,
hieraŭ kaŝitaj kaj solecaj,
ili en ekkonon ekviviĝis.*

*En silent' soleca, en la ombro taga,
kie la anim' sin al si mem revelacias,
en la ombro verda, en duonmallumo
mi remilon lasus... mi okulojn fermus...*

Impreso

*Silente ĉiuj stratoj kondukas elurben,
superŝutas ilin eta neĝado,
la mantelo neĝplenas kaj mia penso
iras kiel dum balancado de l' song ...*

*Domoj malhelas, kampoj malhelas
kaj neĝo falas en ludo kun si,
en vento ĝi ekmovas kiel vual';
mutas, malhelas la nokta eben'.*

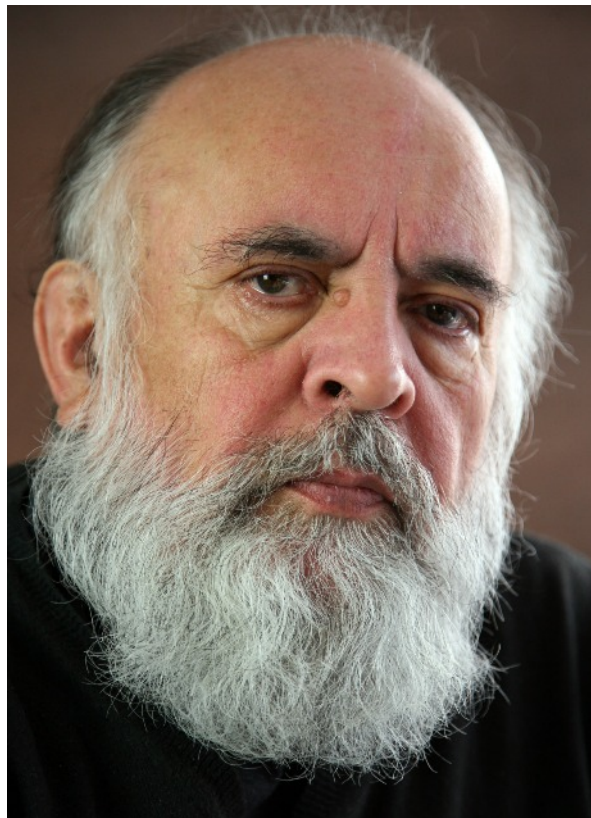
*Mia strato kondukas al basa kamparo,
dormanta sub nigra silent' de l' montar',
silento, la peza malhelo supre de mi,
kvazau mi estus jam for de monda aĵar'*

predstavljene v mednarodnem jeziku, kar omogoča spoznavanje pesnika Krasa esperantski publiki po vsem svetu, pa tudi poznavalcem slovenščine, da občutijo globoko vsebino Kosovelovih pesmi v zvenu in ritmu esperanta. Vse pesmi so predstavljene dvojezično, na levi slovensko, na desni strani pa v esperantu. Predgovora in prevajalčeva spremna beseda pa so le v esperantu

Prevajalec Vinko Ošlak v izbor ni vključil otroških pesmi, pač pa več kot 75 liričnih in avantgardnih pesmi od impresionističnih do futurističnih, ki pogosto izražajo temačne slutnje o bližnji smrti in o narodovi usodi. Prevajalec in lektor Janez Jug sta opravila veliko delo, saj sta zagotovila odličen prikaz pesniškega opusa, ki je bil doslej le v manjših fragmentih preveden v esperanto. Kratek predgovor k izdaji je napisal islandski pesnik Baldur Ragnarsson, spremno besedo pa prevajalec.

Avtorjev zapis ob izidu knjige

Kakšen smisel ima prevesti enega izmed treh najpomembnejših slovenskih pesnikov, Srečka Kosovela, katerega obletnice se letos slovesno spominja slovenska organizirana kultura, v jezik, ki je po svojem namenu mednarodni, po svoji dejanski statistično skoraj zanemarljivo majhni resničnosti pa kvečjemu medoseben, le da te osebe pripadajo vsem narodom našega sveta? To vprašanje se mi ni oglasilo pred tem, ko sem se lotil tega dela, ki je letos dozorelo v lepo in bogato žetev, s

Vinko Ošlak (foto: Tihomir Pinter)

katero se lahko slovenska literarna kultura postavi v sam vrh svetovne literaturne prisotnosti, ampak se ukvarjam z njim šele zdaj, ko je delo narejeno, ko je esperantski prevod skoraj vsega, kar je v Kosovelovi poeziji pomembno, že na poti k svojim bralcem, nekateri med njimi: univerzitetni profesor za angleško literaturo v Kalkati v Indiji, največji živeči esperantski pesnik iz Reykjavika, esperantski literarni kritik iz Anglije, sicer pa poznavalec literatur v slovanskih jezikih in še kdo so tudi že navdušeno ali vsaj z velikim zanimanjem reagirali na izid Kosovela v esperantu. Na prvi pogled skoraj nesmiselno prizadevanje v jeziku, ki ga menda, če bi človek verjel nekaterim novinarjem, ki radi izrekajo dokončne sodbe o stvareh, o katerih nimajo veliko pojma, nihče ne govori, kakor včasih kje beremo, je vendar sprožilo že na samem začetku te poti več živega odmeva, kakor pa če bi tak prevod izšel v katerem od velikih svetovnih jezikov. Diaspora uporabnikov Zamenhofovega esperanta je sicer v političnem, gospodarskem in mnogih drugih pogledih nekaj zelo tankega in šibkega, prav na ozadju te šibkosti pa vendar neverjetno intenzivna in zainteresirana posebej še za kulturne in umetniške dosežke manjših narodov, med kakršne sodi tudi slovenski. Esperantski prevod izbora Kosovelove poezije, sprejetem po klasični Kondorjevi izdaji, je izšel v nakladi 400 izvodov, ki povsem ustreza nakladam v francoskem ali angleškem jeziku. Posloviti se namreč moramo od naivne predstave, da je uspešnost prevoda kake slovenske knjige v angleščini, statistično merjeno, toliko večja, kolikor je angleško govorečih zemljanov več od Slovencev. Resnica je prav obrnjena. Na tisoč angleško govorečih ne pride niti en list prevedene Kosovelove poezije – na tisoč tistih, ki govorijo in berejo v esperantu, pa zelo verjetno pride celoten izvod esperantske izdaje. Če uporabim bolj plastično primerjavo: Kosovelova poezija, vržena v ocean angleščine, ni opažena bolj, kakor pa steklenica z vloženim pismom, vržena v Atlantik, medtem ko je Kosovel v esperantu, vržen v majhno jezero, kakršno je blejsko, z veliko verjetnostjo odkrita in odčepljena steklenica s slovensko literarno pošto, vrženo v naključnost majhne jezerske vode.

Prevod kakršnega koli literarnega dela v esperanto – trenutno prevajam vanj Prežihov roman *Doberdob in pa Lampetov Uvod v modroslovje*, ki je kot prva slovenska filozofska knjiga izšel istega leta kakor prvi Zamenhofov učbenik mednarodnega jezika (1887) – pa zaradi posebne strukture tega jezika vsebuje tako za prevajalca, kakor tudi za bralca nekaj posebnosti, ki jih pri prevajanju v druge jezike ni mogoče zaznati. Zaradi svoje trojne jezikovne narave: fleksijske, aglutinske in izolativne in zaradi izredno domiselnega besedotvorja lahko esperanto bolj kakor kateri koli drug jezik simulira jezik, iz katerega vanj prevajamo. To sem najbolj občutil, ko sem pred leti prevedel in v zelo majhni nakladi izdal Cankarjevo novelo *Hiša Marije Pomočnice*, saj ima Cankar tako izrazito osebni jezikovni slog in ton, da tega v drugih jezikih ni mogoče adekvatno podati, razen v esperantu. V poeziji pride ta lastnost manj do izraza kakor v prozi, a vendar je tudi v esperantskem Kosovelu ohranjenega več slovenskega tona, kakor pa v drugih prevodih – nikakor ne zaradi prevajalca, ampak zaradi posebnega značaja mednarodnega jezika.

Prav čas, ki je nasploh nenaklonjen ideji in praksi nevtralnega mednarodnega jezika esperanta, saj se zaenkrat vsi narodi sveta ubogljivo priklanjajo trenutno najmočnejšemu jeziku, angleščini, ki noče, kakor esperanto, biti drugi jezik vsakega človeka, ampak prvi, kmalu pa tudi edini, kakor v svoji knjigi *Lingva imperismo* (jezikovni imperializem) razkriva prof. Robert Phillipson na podlagi konferenc agencije za forsiranje angleškega jezika British Council v 60. letih prejšnjega stoletja, kjer je jezikoslovec Ivor Richards pojasnil, da cilj te organizacije ni angleščina kot drugi, ampak kot prvi jezik vsakega prebivalca našega sveta (*English First*), pa je tudi velika možnost manjših narodov, da svojo literaturo sistematično predstavijo v jeziku, ki bo svojo veliko možnost morda dobil šele v prihodnosti. Kdor bo pred splošnim sprejetjem esperanta investirjal v esperantsko predstavitev lastne literature, ta se bo po takem sprejetju pojavil v prvih vrstah mednarodne literarne pozornosti ne glede na svojo statistično, gospodarsko in politično moč.

Vinko Ošlak

Noč knjige Lendava

Predstavitve dvojezične pesmarice Srečka Kosovela –
dve srečni naključji

Vabila našega predsednika Društva (Železničarsko esperantsko društvo) gospoda Mirkoviča, da se 23. aprila udeležim literarnega dogodka, sem se najprej razveselil. Ko pa me je dva dni pred dogodkom prosil, da bi ob predstavitvi zbirke pesmi *V zlatem čolnu* iz knjige predstavil kakšno pesem, sem v to podvomil, ker tega pač nisem več. Vendar sem knjigo vzel s police in jo naključno odprl na strani 56 s pesmijo:

Karl Kovač

Vozil sem se
Vozil sem se z zlatim čolnom, ...

Pomislil sem, kakšno srečno naključje, našla me je naslovna pesem te knjige! Dvomi so se takoj razpršili in pričel sem z vajo za nastop. Izvod knjige nam je poklonil gospod Mario Vetrih, predsednik Esperantskega Društva Maribor - februarja, na njihovem letnem zboru članov, ki sem se ga udeležil kot predstavnik ŽED.

Vožnja po pomurskem delu avtoceste je vedno zanimiva in prijetna. Moji sorodnici, Zlatka in Ida, sta se raje prepustili prijetnemu kopanju v Termah Lendava – hotel Lipa, sam pa sem z g. Mirkovičem zavil proti Knjižnici Lendava, kjer je pred vhodom ansambel godcev s prijetno glasbo vabil na dogodek. Čitalnica je bila že pred 18. uro polna udeležencev. Po zanimivih prvih dveh predstavitev in odmoru s kozarčkom in piškotkom, ko so se tudi godci z glasbo pridružili notri, je moderator napovedal našo točko. Mirkovič je ob predstavitvi pesmarice, esperanta in

ŽED opravičil gospoda Vinka Ošlaka, ki je pesmi izbral in prevedel, se pa dogodka ni mogel udeležiti. Zato so med udeležence razdelili njegovo natisnjeno spremno besedo. Izvod knjige je naše Društvo podarilo knjižnemu fondu Knjižnice. In prišel je trenutek, ko me je naš predsednik povabil pred publiko. Po prvih prebranih vrsticah je pesem stekla - v slovenščini in esperantu. Požel sem aplavz in kljub slabemu sluhu iz publike razumel željo: Šel! 'Prav,' sem dejal 'čeprav nisem vadal, bom poskusil predstaviti še dve pesmi, saj bi naj bile dobre stvari vsaj tri'. Drugo srečno naključje: knjiga se je odprla na strani 40 in blago zveneči pesmi *Moja pesem* in *Opolnoči* sem tudi kar gladko predstavil. Aplavz, zahvala, nazaj med publiko. Kmalu potem sem zapustil prijetno dogajanje, saj kopališče v Termah Lendava ob 20. uri zaprejo.

Karlo Kovač

Predsednik ŽED ob predstavitvi zbirke pesmi
Srečka Kosovela V zlatem čolnu

Nokto de la libro en Lendava

Prezento de dulingva poemaro de Srečko Kosovel –
du bonŝancaj okazoj

La invito de nia prezidanto de la Societo (Fervojista Esperanto Societo) sinjoro Mirkovič, ke mi la 23an de Aprilo partoprenu la literaturan eventon, unue min ĝojigis. Sed kiam li du tagojn antaŭ la evento petis min el la

poemaro *En la ora boato* prezenti iun poemon, mi tuj pridubis, ĉar mi ja ne spertas pri tio. Tamen mi prenis la libron de la librobreto kaj mi hazarde ĝin malfermis sur la paĝo 56 per la poemio:

Veturis mi

Veturis mi per la ora boato, ...

Kia feliĉa hazardo, mi pripensis, min trovis ja adresa poemio de la libro! La duboj tuj forpeliĝis kaj mi komencis per ekzerco por la prezento. La libron donacis al ni sinjoro Mario Vetrih, la prezidanto de la Esperanto Societo Maribor - februare, dum ilia jarkunveno de la anaro, kiun mi partoprenis kiel FES reprezentanto.

La veturo laŭ la apudmura aŭtostrato estas ĉiam interesa kaj agrabla. Miaj parenccinoj Zlatka kaj Ida preferis banadon en Termoj Lendava – Hotelo Lipa, mi kun s-ro Mirkovič do devis iri al la Biblioteko Lendava, kie antaŭ la eniro la ensemblo per agrabla muziko invitis al la evento. Legejo estis jam antaŭ 18a horo plena de partoprenantoj. Post la unuaj du interesaj prezentadoj kaj paŭzo kun glaseto kaj biskoto, kiam ankaŭ la muzikantoj per muziko aliĝis ene, estis anoncita nia prezento. S-ro Mirkovič dum la prezentado de la poemaro, de Esperanto kaj de la societo FES senkulpigis sinjoron Vinko Ošlak, kiu la poemiojn elektis kaj tradukis, sed la eventon ne povis partopreni. Pro tio al la publiko oni disdividis lian presitan akompanstekston de la poemaro. Ekzemplon de la poemaro nia Societo donacis por la libra stoko de la Biblioteko. Kaj venis la momento, kiam nia prezidanto invitis min antaŭ la publikon. Post la unuaj trailegitaj versoj, la prezento ekfluis – slovene kaj esperante. Sekvis aplaŭdo kaj malgraŭ la malbona aŭdiĝo, el la publiko mi kompenis: Ankoraŭ! 'Bone,' mi diris 'kvankam mi ne preparis min, provos mi prezenti al vi ankoraŭ du poemiojn, ĉar ja ĉiuj bonaj aĵoj devus esti tri'. Tiam okazis la dua bonŝanca hazardo: la libro malfermiĝis sur la paĝo 40 kaj la milde sonantajn poemiojn *Mia poemio* kaj *Noktomeze* mi ankaŭ flue prezentis. Aplauĉo, danko, reiro inter la publikon. Baldaŭ post tio mi forlasis la agrablan aranĝon, ĉar la banejon en Terme Lendava je la 20a horo oni fermis.

Karl Kovač

Parada ŭĉenja 2014

Parada ŭĉenja - dnevi ŭĉeĉih se skupnosti je novost in obogatitev projekta *Teden vseživljenjskega ŭĉenja* (TVU), ki jo je omogoĉil projekt Uresniĉevanje prenovljenega Evropskega programa za ŭĉenje odraŝlih (EPUO) 2012-2014 v Sloveniji. Gre za zaporedje enodnevnih festivalskih in strokovnih dogodkov, izpeljanih v okviru TVU 2013 in 2014, vsakiĉ v sedmih slovenskih krajih.

Ĉastno pokroviteljŝtvo nad *Parado ŭĉenja – dnevi ŭĉeĉih se skupnosti* je sprejel Borut Pahor, predsednik RS.

Sveĉane otvoritve z gosti so se udeleĉili:

- dr. Andrej Fiŝtravec, ŝupan Mestne obĉine Maribor,
- Irena Urankar, direktorica Andragoŝkega zavoda Maribor – Ljudŝke univerze,
- mag. Zvonka Pangerc Pahernik, Andragoŝki center Slovenije,
- Aleŝ Ojŝterŝek, Ministrŝtvo za izobraŝevanje, znanost in ŝport.

Program in sodeluĉojĉi v paradi (klikni na povezaŝvo!):

http://tvu.acs.si/datoteko/paradaucenja/PROGRAM%20Parada%20ucenja_2014.pdf

<http://tvu.acs.si/paradaucenja/maribor/>

Karmen Lešnik, Aleksander Pistor in Milan Jarnovič ob stojnici društva

Parada učenja, Maribor, 14. maj 2014

Teden vseživljenjskega učenja je potekal od 12. do 18. maja (širše od 1. maja do 30. junija) 2014.

<http://tvu.acs.si/pr3edstavitv/>

Teden vseživljenjskega učenja (TVU) je najvidnejša promocijska kampanja na področju izo-brazevanja in učenja v Sloveniji. Projekt usklajujejo na Andragoškem centru Slovenije in ga prirejajo v sodelovanju s stotinami ustanov, skupin in posameznikov po vsej državi pa tudi onkraj naših meja. Z njim opozarjajo na vseprisotnost pa tudi pomembnost učenja – v vseh življenjskih obdobjih in za vse vloge, ki jih posameznik v svojem življenju prevzema. Vsi, ki projekt soustvarjajo, bodisi v vlogi izvajalcev prireditev bodisi kot udeleženci, prispevajo k udeležanju slogana 'Slovenija, učeča se dežela'. TVU je član mednarodnega gibanja festivalov učenja.

V sklopu TVU je naše društvo v sredo 21. maja 2014 organiziralo predavanje Zlatka Tišljara: "Ali smo jezikovno enakopravni v EU?"

Ali smo v EU jezikovno enakopravni?

*Teden vseživljenjskega učenja
Predavanje Zlatka Tišljara*

V organih EU je jezikovni režim urejen s ti. uradnimi in delovnimi jeziki. Uradnih jezikov je 24 (uradni jezik vsake države) med katerimi je tudi slovenščina. Edina inštitucija, v kateri velja pravilo, da lahko uporabljamo kateri koli uradni jezik, je Evropski parlament, kjer imajo na razpolago prevajalce za vse jezike. V vseh drugih organih, komisijah, telesih uporabljajo določeno število delovnih jezikov. Koliko bo delovnih jezikov, je odvisno od denarja, ki ga določeno upravno telo ima na razpolago za prevajanje; in ker v zadnjih časih tudi pri prevajanju varčujejo, se to število nenehno zmanjšuje. Včasih so imeli tudi pet ali več delovnih jezikov na posameznih sejah, danes pa je najbolj pogosto, da sta samo dva (angleščina

in francoščina), vse bolj pogosto pa imajo samo enega (angleščina). To praktično pomeni, da normalni državljani, ki imajo kakršen koli opravek z Evropsko unijo, sodelujejo na razpisih, na sestankih ipd. ne smejo uporabljati svojih jezikov, če to niso angleščina ali francoščina.

Kot primer navajam, da sem redno vabljen na veliko evropsko ekonomsko srečanje Ekonomski forum v Krynici (na Poljskem). Tam imajo tri delovne jezike: angleščino, poljščino in ruščino. Kaj mi na tem Forumu pomaga, da govorim dobro tri uradne evropske jezike (nemščino, slovenščino in hrvaščino)? Ne smem se oglasiti, ne smem sodelovati. Najnovejši razpisi v velikem programu Erasmus plus so objavljeni samo v angleščini. Kako naj dobim denar za projekt, če ne obvladam tega jezika?

V zadnjih časih slišimo vse bolj pogosto proteste tudi od pripadnikov velikih jezikov: Nemcev, Špancev, Italijanov, Poljakov, ker imajo enak problem, kakor mi Slovenci.

Kje smo enakopravni? Če pisno kaj zahtevamo pri organih EU, lahko to naredimo v slovenščini in moramo dobiti odgovor tudi v slovenščini, vendar pa ne vemo, koliko časa bomo čakali na ta odgovor. In bi (četudi to sploh ni več res za vse) vsi sprejeti zakoni in predpisi morali biti objavljeni v vseh jezikih EU. Ko se pripravlja nov zakon ali predpis, ko se naši strokovnjaki ali politiki morajo boriti za svoje predloge in stališča, takrat morate obvladati angleščino, jezik naroda, ki je evrofobičen in načrtuje izhod iz EU.

Zlatko Tišljar

V objemu skupnosti

V soboto 31. maja 2014 se je v Kidričevem v Parku mladosti med 14. in 18. uro odvijala prireditev nevladnih organizacij *V objemu skupnosti*.

Zavod PIP je zaključil dosedanje izvajanje projekta Regionalno stičišče NVO, v okviru katerega so v preteklih letih povezovali nevladne organizacije in si skupaj z njimi prizadevali za razvoj in promocijo nevladnega sektorja, z dogodkom, na katerem so predstavili primer dobre prakse na področju vzpostavljanja sistemskih rešitev za podporo ranljivim skupinam prebivalstva v lokalni skupnosti.

V Občini Kidričevo so pomagali pri izvajanju procesa ustanavljanja Fundacije za sofinanciranje inovativnih programov, ki jih ponujajo lokalne NVO in so namenjene

izbolšanju kvalitete življenja osebam s posebnimi potrebami, težavami v duševnem zdravju in socialno ogroženim družinam. V procesu povezovanja so aktivirali lokalno skupnost, lokalne NVO-je ter lokalna podjetja.

Ob tej priliki smo predstavili tudi našo dejavnost. K popestritvi dogodka smo pripomogli z "mini" tečajem esperanta - *Espenato v 10 minutah*. "Tečajniki" so dobili obrazce z navedenimi osnovnimi elementi slovnice: kako se tvori nedoločnik, samostalniki in sedanjik. Priložen je bil tudi esperantsko-slovenski mini slovarček. V drugem delu obrazca so "tečajniki" imeli nalogo prevesti nekaj stavkov iz esperanta v slovenščino. Na dnu obrazca je bil priložen primer poezije - pesem Srečka Kosovela v esperantu in izvorniku.

“V objemu skupnosti”, Kidričevo 31. maj 2014, Karmen Lešnik predstavlja našo dejavnost

“V objemu skupnosti”, Kidričevo 31. maj 2014, “mini” tečaj esperanta - Esperanto v 10 minutah

Tečaj mednarodnega jezika esperanta

Meseca februarja 2014 smo v MČ Center (Maribor, Kacova 1) začeli z osnovnim tečajem esperanta za

In ko smo se tako teden za tednom srečevali, smo se počasi spoznavali. Postajali so moji in jaz njihova. Čeprav smo majhna skupina, smo se namerili delati resno in skrbno. Skupaj smo odkrivali slovnico, ki je s svojimi vsega šestnajstimi pravili nekaj posebnega. Nekaj posebnega pa tudi zaradi plemenitega sporočila, ki ga takole nesebično razdaja vsakemu, ki je voljan poslušati. Tako me jezik ni pritegnil le zaradi preprostosti in uporabnosti ampak tudi zaradi te mehke note, ki v podtonu odzvanja skozi skrito sporočilo. Tukaj smo se srečali, tako različni, vendar tako podobni. Družni nas predvsem želja po spoštovanju in zaradi tega imamo vse možnosti, da postanemo izjemni glasniki simbolne in skozi to dejanske vrednosti esperanta. Verjamem, da je to šele začetek in nadajam se nadaljevanja.

Vita Sklepič

občane Maribora. Začetka se je udeležilo dobrih deset udeležencev. Do konca jih je ostalo šest. Tečaj je trajal do 18. junija z rednimi srečanji ob sredah. Tečaj sta izmenično vodila Zlatko Tišljar ter Karmen Lešnik po t.i. Zagrebški metodi.

In kaj so zapisali tečajniki...

V zimi svojega življenja sem iskala nekaj, nekaj, kar bi obogatilo moj čas in prostor. In tečaj esperanta, ki se je pravkar obetal, se je zdel kot nalašč. Ker me zaposluje kar nekaj obveznosti, sem usmerila pozornost v iskanje možnosti za obiskovanja tečaja. Sprva je kazalo, da mi ni namenjeno in da se ne bo našla rešitev. Ker pa je Merkur ravno takrat na mojo srečo končal svojo retrogradno pot, so se stvari uredile same po sebi. Tako smo pričeli delati. Pridno, zares, eni bolj, drugi manj, vsak po svojih zmožnostih.

Mi estas maljuna lernanto, kiu havas 66 jarojn. Lingvo estas tre interesa por mi, ĉar mi parolas kelkajn lingvojn.

Kiam mi vidis novaĵon en ĵurnalo Veĉer pri kurso de Esperanto, mi tuj enskribiĝis por lerni la novan lingvon. Unua renkontiĝo estis tre bona. Amika akcepto kaj kelkaj maljunaj lernantoj helpis min, ke mi decidis resti. Mi ŝatas la kurson kaj mi deziras labori bone. Mi deziras, ke mia instruisto estu kontenta kun mia laboro.

Sem star učenec, ki ima 66 let. Jezik mi je zelo zanimiv, ker govorim več jezikov. Ko sem videl novico v časopisu Večer o tečaju esperantu sem se takoj vpisal, da se naučim novega jezika. Prvo srečanje je bilo zelo dobro. Prijazen sprejem in nekaj starih učencev, mi je pomagalo, da sem se odločil, da ostanem. Tečaj mi je všeč in želim dobro delati. Želim da bo moj učitelj zadovoljen z mojim delom.

Milan Jarnovič

ESPERANTO na naši šoli

Ob izvedbi ankete o poznavanju mednarodnega jezika esperanto sta v šolskem glasilu o tem poročali dijakinji Prve gimnazije.

V sredo, 6. 11. 2013, so našo šolo obiskali predstavniki Esperantskega društva Maribor.

Potekala je zanimiva predstavitev jezika esperanto, dijaki pa smo imeli priložnost reševanja anket, ki so preverjale naše poznavanje jezikov. Postavljeno pa nam je bilo tudi vprašanje: »Ali veš, kaj je esperanto?«

Je jezik. Pravzaprav je mešanica kulturno najpomembnejših evropskih jezikov. Je izredno lahko učljiv, saj ne pozna izjem, njegova slovnica pa pozna le šestnajst pravil.

Njegova posebnost je to, da ni jezik nobene države, temveč je nevtralen, mednarodni in je nastal izključno zaradi lažjega medsebojnega sporazumevanja. Zaradi teh lastnosti se ga uči vedno več ljudi, hkrati pa je tudi odlična priložnost pri iskanju zaposlitve in sklepanju novih prijateljstev.

Še ena izjemna lastnost tega jezika je to, da osnovno komunikacijo obvladate že po prvem mesecu učenja. Naučite se ga pa lahko na brezplačni delavnici Esperantskega društva Maribor, ali pa kar preko računalnika, na spletni strani <http://sl.lernu.net>.

Torej, če se želite naučiti še kakšnega izmed jezikov verjameva, da je esperanto definitivno ena izmed najboljših možnosti.

Taja Knez in Eva Košar

10. Kongres Evropskega esperantskega združenja

Na desetem, jubilejnem, kongresu Evropskega esperantskega združenja (EEU), ki bo potekal med 6. in 12. julijem 2014 na Reki (Hrvaška), bodo potekale razprave na temo *Pravična Evropa – pravična jezikovna rešitev v EU*, ki jo je še posebej poudaril v svoji izjavi Hrvaški predsednik Ivo Josipović, pokrovitelj konference, saj je njegov predsedniški program vseboval cilj uresničiti bolj

pravično Hrvaško. Josipović je tudi dejal, da osebno podpira esperanto, ker sta njegova cilja mir in prijateljstvo v skladu z njegovimi političnimi in osebnimi cilji. Delegacijo EEU je povabil na poseben sprejem, ki je bila junija letos.

Pridružite se izjemno zanimivem kongresu, prispevajte k obsežni razpravi o temi, o kateri bodo predavali tudi neesperantski strokovnjaki in politiki.

Ob tem ne boste imeli samo priložnost sodelovati v pomembnem esperantskem srečanju, ampak boste tudi lahko uživali v bogatem kulturnem programu, saj bodo vsak večer potekali koncerti ali gledališke predstave, čez dan bo več priložnosti za obisk kulturno zgodovinskih znamenitosti na Reki, vključno s sodobno mošejo.

Kongresa se bo udeležilo 200 delegatov iz 30 dežel. Ne bodo potrebovali slušalk.

Več o kongresu v esperantu najdete na povezavi: <http://eeu-kongreso.webnode.com/>

Zlatko Tišljar

Manpremo kun la ŝtatprezidento

La 11-an de junio la delegitaron de esperantistoj okaze de la 10-a kongreso de EEU en Rijeka en kiu estis ankaŭ mi akceptis ŝtatprezidento de Respubliko Kroatio Ivo Josipović en sia rezidejo en Zagrebo. En la delegacio estis Sean O Riain (prezidanto de EEU), mi, kaj Nikola Rašić kiel membroj de la estraro de EEU, Anto Mlinar, prezidanto de Kroatia E-Ligo, Spomenka Štimec, sekretariino de KEL, Djivo Pulitika, prezidanto

Z leve: Nikola Rašić, Spomenka Štimec, Zlatko Tišljar, Sean O Riain, Ivo Josipović, Boris Di Costanzo, Djivo Pulitika in Anto Mlinar

de Kroatia E-Junularo kaj Boris Di Costanzo (prezidanto de LKK). Promesis veni sed lastmomente estis malhelpita honora membrino de EEU kaj nuna parlamentanino de Slovenio, Ljudmila Novak. Ĉeestis ankaŭ sekretariino de la ŝtatprezidento, kiu notis protokole.

Zlatko Tišljar

Rokovanje s predsednikom države

11. junija 2014 je delegacijo esperantistov ob priliki 10. kongresa EEU na Reki v svoji rezidenci sprejel predsednik Republike Hrvaške Ivo Josipović. Delegacijo so sestavljali:

Sean O' Riain (predsednik EEU), Zlatko Tišljar (tajnik EEU), Nikola Rašić (član upravnega odbora EEU), Anto Mlinar (predsednik hrvaškega E-združenja), Spomenka Štimec (sekretarka KEL), Djivo Pulitika (predsednik hrvaške esperantske mladine) in Boris Di Costanzo (predsednik lokalnega organizacijskega odbora). Obljubila je, da bo prišla, toda v zadnjem trenutku je bila preprečena častna članica EEU in sedanja poslanka Slovenije Ljudmila Novak. Prisotna je bila tudi državna sekretarka, ki je skrbela za protokol.

Sprejem je bil v popoldanskih urah in je trajal dobre pol ure. Predsednik EEU govoril v esperantu, Nikola Rašić je prevajal. Predstavili smo trenutno stanje v E-gibanju in pozvali predsednika, naj podpre naš predlog, da predsedstvo Evropskega parlamenta v Strasbourgu realizira

eno poizkusno evrošolo v esperantu. Obljubil je, da bo pomagal.

Prav tako smo predsedniku posredovali sugestijo o ustanovitve Nacionalne konvencije o EU na Hrvaškem, po vzoru Slovaške in v zvezi s tem smo mu izročili dokumentacijo. V slednji so natisnjene tudi spletne strani iz WikiTrans-a o esperantu v angleškem jeziku, ki so ga navdušile. Ko že govorimo o naši pobudi za evropsko himno v esperantskem jeziku, se je začel zanimati za esperantsko glasbo (Josipović je poklicni glasbenik, skladatelj) in prosil,

da ga podrobneje seznanimo s tem in da mu pošljemo prevod hrvaške himne v esperantu. Takoj naslednji dan sem poiskal vse možne informacije za poklicno glasbeno ustvarjanje v esperantu. Njegovo sporočilo kot pokrovitelja konference na Reki je bilo objavljeno v aprilski izdaji Evropskega biltena, v katerem izraža očitno podoro esperantu.

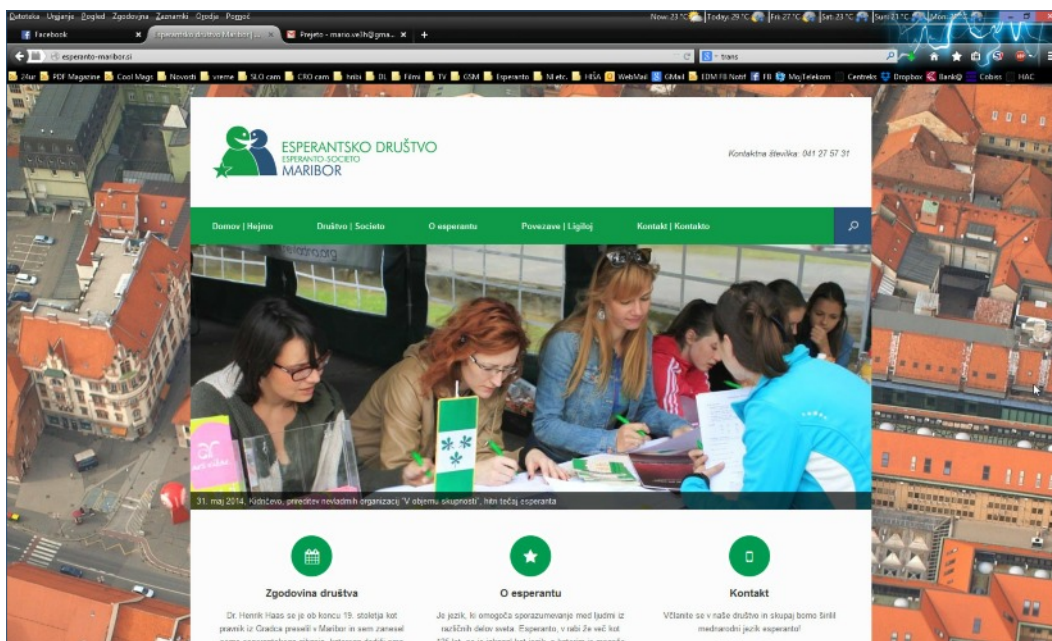
Zlatko Tišljar

Kratek vodič po spletnih straneh EDM

Na začetni strani se nizajo fotografije zadnjih dogodkov. S pomočjo menijev pridete do različnih vsebin. Najprej se nahaja meni za izbiro podatkov o društvu: zgodovina

društva, pomembni člani (omenjenih je 35 članov), društvo danes (vodstvo društva) ter statut društva.

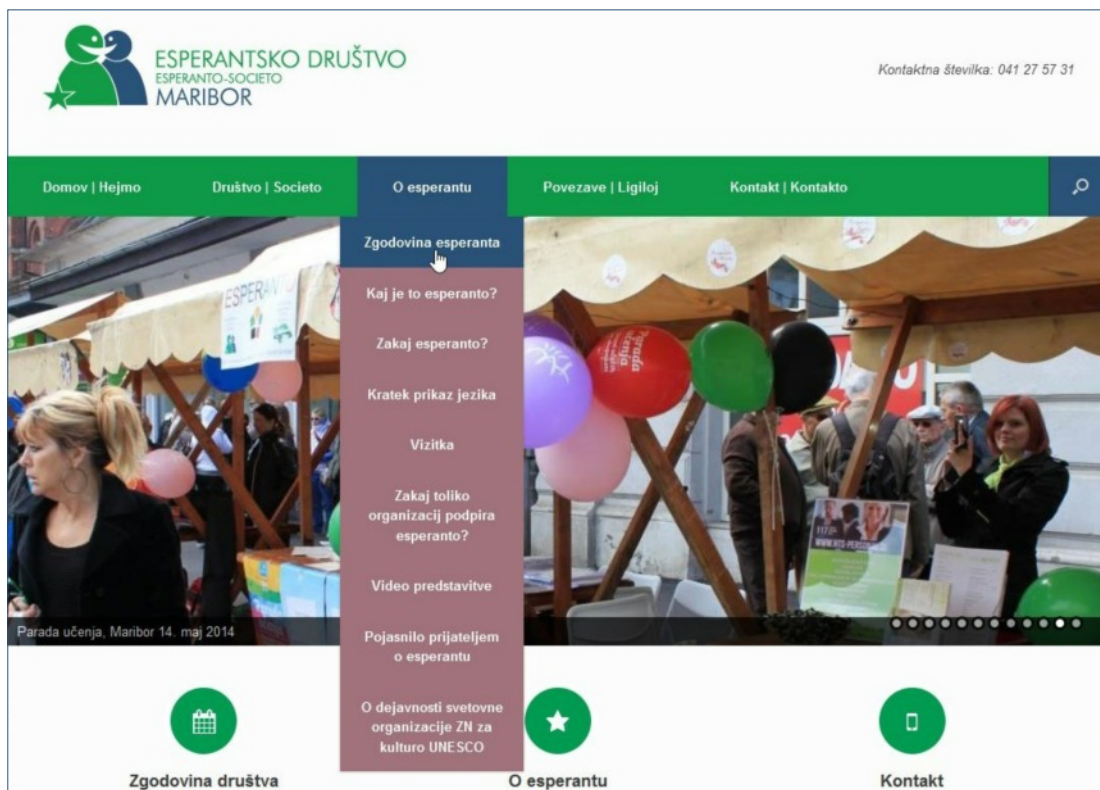
Začetna stran

Vse o društvu

Sledi meni "O esperantu" kjer so v podmenijih opisani osnovni ter širši pojmi o esperantu: Zgodovina esperanta, Kaj je to esperanto?, Zakaj esperanto?, Kratek prikaz jezika, Vizitka (navedeni podatki od ustanovitelja, časa in kraja nastanka, prvega kongresa, piscev ter literature v

esperantu in še več), Zakaj toliko organizacij podpira esperanto?, Video predstavitev (s povezavami na razne avdio-vizuelne vsebine), Pojasnilo prijateljem o esperantu Vinka Ošlaka ter podmeni O dejavnosti svetovne organizacije ZN za kulturo - UNESCO.

Vse o esperantu

Zanimivo je prabrati zakaj toliko organizacij podpira esperanto.

Smiselno bi bilo razmisliti o tem, zakaj športna združenja izbirajo ime esperanto in zakaj so se pri TUI, enem izmed največjih nemških turističnih podjetij, odločili, da podprejo predstavitev s tem imenom. In zakaj je pred dvema letoma svetovno znano

avtomobilsko podjetje BMW v esperantu čestitalo v imenu avtomobilске znamke Mini ob svoji 125 -letnici in poudarilo vzporednico med mednarodnim širjenjem svojih osebnih vozil in esperanta. Zakaj je Cirque du Soleil izbral za svoj program esperantski slogan movi·kanti·revo (premikati·prepevati·sanje). Zakaj si je veliki in znani nemški hotel in kongresni center v Fuldi izbral naziv Esperanto in dobro predstavlja funkcijo povezovanja

z esperantom. Zakaj je v letu 1999 malo znana nemška Hip – Hop skupina Freundeskreis (prijateljstvo) izbral ime Esperanto za pesem, album in turnejo. Zakaj je Nemška tiskovna agencija DPA v zadnjem desetletju poročala več kot desetkrat o esperantskih dogodkih (tudi na Sarlanskem radiu). Zakaj družba BT Global Services uporabljala esperanto v reklamnem filmu – podjetje ima 35.000 zaposlenih po vsem svetu. Zakaj kitajska vlada objavlja novice v esperantu skoraj vsaki dan. Zakaj se je Wikimedia s sodelavci odločila, da vsebuje vsaka jezikovna različica v tej enciklopediji izmed tisoč najpomembnejših člankov tudi članek o esperantu? Zakaj je Google Prevajalnik dodal esperanto v svojo ponudbo, Microsoft v verziji Windows 8 ponuja dodatek Esperanto Dialogs (sicer je podrpta samo angleščina), spletna brskalnika Firefox in Chrome kakor tudi operacijska

sistema Linux (Ubuntu) in Android ponujajo kot jezik uporabe tudi esperanto ...

Na strani s povezavami najdete pestro izbiro povezav od esperantske Wikipedie, slovenskih spletnih naslovov, prevajalnika različnih evropskih jezikov v esperanto in obratno, spletnih strani s tečaji esperanta, spletni časopisi, strani s glasbenimi pripevki do pretočne TV.

Na dnu začetne strani se nizajo novice. Za starejše je treba klikniti > za premik v desno oz. < za nazaj. Povsem na dnu se nahajajo osnovni podatki društva.

Mario Vetrh

Esperantsko društvo Maribor | Esperanto-societo Maribor

Društvo združuje esperantiste iz regije, skrbi za širitev esperanta s poučevanjem, z organiziranjem raznih lokalnih in mednarodnih dogodkov, družabnih ter strokovnih srečanj.

NOVICE

V objemu skupnosti

Animiran film "ESPERO?"

Teden vseživljenjskega učenja (TVU)

ESPERANTSKO DRUŠTVO
ESPERANTO-SOCIETO
MARIBOR

Podatki društva

Esperantsko društvo Maribor
Pod vinogradi 4
2351 Kamnica
TRR: SI56 0451 5000 0790 670 (Nova KBM d.d.),
davčna številka: 35897163,
matična številka: 5007992000.

Kontaktne podatke

Predsednik društva: Mario Vetrh
Tajnica društva: Karmen Lešnik
gsm: 041 27 57 31
e-mail: info@esperanto-maribor.si
facebook: [EsperantoMaribor.FB](https://www.facebook.com/EsperantoMaribor)

Sledite nam na Facebooku:

Esperantsko društvo Maribor/ Esperanto-societo Maribor
✓ Všeč mi je Všeč ti je

© Copyright 2013 | Esperantsko društvo Maribor

Spodnji del začetne strani

Prisotni smo tudi na Facebooku:
<https://www.facebook.com/EsperantoMaribor>.

Stran

Dejavnost

Vpogledi

Nastavitve

Pridobi občinstvo

Pomoč

Esperantsko društvo Maribor/ Esperanto-societo Maribor
Neprofitna organizacija

Časovnica

O meni

Slike

Všečkov

Več

LIUDJE

98 Všečkov

Promote Your Page

Connect with more of the people who matter to you

Promote Page

več o

Esperantsko društvo Maribor

esperanto-maribor.si

SLIKE

Stanje

Slika/video

Ponudba, dogodek

Kaj ste počeli?

Esperantsko društvo Maribor/ Esperanto-societo Maribor
Posted by Mario Vetrh · 1 · 5. junij · Urejeno ·

"Hitri tečaj esperanta", prvi trije udeleženci...

TA TEDEN

0 Všeči strani

34 Post Reach

NEPREBRANA

0 Obvestila

0 Sporocila

Nedavno

2014

2013

Tone Partljič slovenski pisatelj, dramatik, predmetni učitelj, scenarist, politik.

Rodil se je 5. avgusta 1940 v Mariboru. Kot otrok je živel v vasi Pesnica pri Mariboru. Pravi, da si je kot otrok vedno želel dotakniti Sonca.

Osnovno šolo je obiskoval v domačem kraju. Šolanje je nadaljeval na nižji gimnaziji v Mariboru, po maturi leta 1960 je bil poslan v občino Radlje ob Dravi za učitelja. S svojim poučevanjem je nadaljeval po okoliških krajih Maribora. Diplomiral je iz angleškega in slovenskega jezika na mariborski pedagoški akademiji leta 1965. Leta 1971 je postal dramaturg SNG Drame. Leta 1987 je prevzel umetniško vodstvo MGL, 1991 vodstvo Drame SNG v Ljubljani.

Od leta 1990 do upokojitve leta 2004 je bil poslanec Državnega zbora Republike Slovenije, od leta 1992 pa je bil poslanec LDS. Čeprav je deloval kot politik, je ostal pisatelj: "Moja duša in moje srce nista za mikrofonom, ampak za pisalnim strojem". Bil je predsednik Bralne značke Slovenije in strokovne žirije za nagrado večernica, sodeluje pri Borštnikovem srečanju v Mariboru.

Živi v Mariboru in o svojem domu je zapisal: Nisem Štajerc. Slovenec sem, ki ima na Štajerskem svoj dom in samo tam lahko pišem. O svojem ustvarjanju pa je dejal: "Ko mislim na novo komedijo, uživam, kot bi mislil na novega otroka. Ko ga nosim, sanjam, imam popadke, dojam, se počutim kot mati, ki nosi otročička ...".

Z literaturo in pisanjem se je Tone Partljič začel ukvarjati v šestdesetih letih. Njegova dela so črtice, novele, romani in dramska dela. Pisal je kratko prozo in romane. Izdal je več zbirk humorističnih in satiričnih besedil ter otroških spominskih črtic v knjigah.

Hotel sem prijeti sonce je zbirka spominskih črtic namenjena mladini, prvič je izšla leta 1981 pri založbi Mladinska knjiga. V esperanto je zbirko prevedel Zlatko Tišljar. Prevod je izdala založba Inter-kulturo leta 1993.

Vsebinsko govori v večini o Partljičevem otroštvu in življenju njegovih staršev. Knjiga je napisana po resničnih dogodkih. Ena najlepših zgodb v knjigi je *Hotel sem prijeti sonce*, ki opisuje, kako je Tonček hotel priti do sonca, da bi se ga dotaknil.

Mi volis tuŝi la sunon

Ni loĝis sur la montopinto en domo kiu ne estis nia, sed ŝtata. Tio estis eta el argilo kunigita kabaneto kiun la patro prizorgis kaj riparadis eble esperante ke iam ĝi fariĝos nia. Tio estis tempo kiam revenadis la lastaj kaptitoj el la milito, kiam komenciĝis la erao de elektro, kiam mi estis proksimume sesjara.. La patro denove laboris ĉe la fervojo, la patrino sur la "ŝtata" bieno, ni, infanoj estis liberaj kaj solaj. La fratino jam frekventis lernejon, mi kun la frato ankoraŭ ne. Mi ne precize memoras kiel ni pasigis tiujn antaŭtagmezojn, kiam ni estis solaj hejme. La patrino alkuris iom post la tagmezo rapide hejmen de la "ŝtata", plenrapidante kuiris la tagmanĝon, portis ĝin al la patro ĉe la fervojstacio kaj ree forkuris al la kampoj. Kiam ŝi anhelgrimpis supren laŭ la deklivo, ĉiam ŝi unue serĉis min kaj la fraton timante ke eble io malbona okazis al ni. Mi laŭdire kutime sidis en la herboj kaj plukis florojn. Oni diras ke iutempe mi plukis herbojn tuttage. Mi sidis en la herboj kaj oni povis vidi nur mian helharan kapon inter la altaj tigoj. Inter la floroj estis granda blanka farunbulo. Kiam la patrino alvenis vespere hejmen, mi denove sidis en la herboj, sed nun aliflanke de la monto kaj kun la floroj en la mano rigardis la malsuprenirantan sunon.

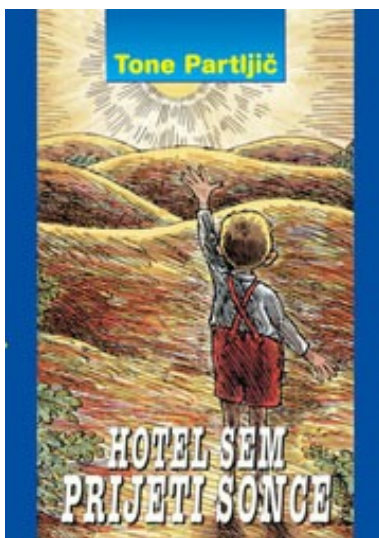
Plej multe el ĉio mi deziris tuŝi la sunon. Mi terure enviis la homojn kiuj vivis tie sur la montoj de Jarenina, ĉar ili povis kapti la sunon, kiam ĝi matene eliris, kaj ankoraŭ pli mi envivis tiujn ĉe Urban, ĉar la suno malsupreniris ĝuste malantaŭ ilia preĝejo kiun mi povis vidi en la malproksimo. Hejme ni havis ankaŭ lornon kiun la patro alportis de la fronto kaj tiel mi rigardis per la lorno la sunon kiel ĝi supren kaj suben iris... Kiel mi ŝatus tuŝi la sunon, kvankam mi sciis ke mi brulvundus min. Sed estu bruldoloro, nur mi povu ĝin delikate tuŝeti... Infano volas cion palpi per la manoj, kvazaŭ ĝi pensus per la manoj.

Hotel sem prijeti sonce

Stanovali smo na vrhu hriba v hiŝi, ki ni bila naša, ampak državna. To je bila majhna iz zemlje zbita kajža, ki pa jo je ata vzdrževal in popravljaj menda v upanju, da bo nekoč naša. To je bil čas, ko so se vračali zadnji ujetniki iz vojne, ko so začeli z elektriko, ko mi je bilo kakih šest let ... Ata je spet delal na železnici, mama na »državnem«, mi, otroci, pa smo bili prosti in sami. Sestra je že hodila v šolo, midva z bratom še ne. Ne spominjam se prav, kako sva preživljala tiste dopoldneve, kar sva bila sama doma. Mama je pritekla opoldne z državnega hitro domov, vsa zasopihana skuhala kosilo, ga nesla ateju na postajo in spet odhitela na njive. Ko je prisopihala po bregu navzgor, je najprej vedno iskala naju z bratom v strahu, da se nama ni kaj zgodilo. Jaz sem baje navadno sedel v travi in nabiral rože. Pravijo, da sem včasih cele dneve nabiral rože. Sedel sem v travi in samo moja belolasa glava se je videla iz visokih bilk. Velik bel knedl je bil med rožami. Ko je mama prišla zvečer domov, sem spet sedel v travi, samo da na drugi strani brega, in z rožami v rokah gledal, kako gre sonce dol.

Najbolj na svetu sem si želel, da bi se lahko dotaknil sonca. Strašno sem

zavidal ljudem, ki so živeli v hiŝah tam na jareninskih hribih, ker so lahko prijeli sonce, ko je vzhajalo, še bolj pa onim na Urbanu, saj je sonce zašlo ravno za njihovo cerkvijo, ki se je videla v daljavi. Pri hiŝi smo imeli tudi daljnogled, ki ga je ata prinesel s fronte in tako sem z daljnogledom gledal, kako je šlo sonce gor in dol ... Kako rad bi prijel sonce, ĉeravno sem vedel, da bi se najbrž spekel. Toda naj peĉe, samo da se ga lahko dotaknem ... Otrok hoĉe vse prijeti z rokami, kakor da bi z rokami mislil.

lun matenon mi ekstaris pli frue ol la patrino, kiu ellitiĝadis antaŭ la kvina horo. Mi opinias ke mi devis iri pisi sur la korton... Tiutempe ni faris tion ekstere; vespere kaj matene, se vi estis devigita, vi devis fari tion sur la korto. En la mallumo mi pisis pro ia timo jam de sur la sojlo. luloj mi memoras ke la kokino saltis al mia pisileto kaj poste mi ploregis freneze, kaj ĉiuj zorge rigardis ĉu io vidiĝas... Kiam mi tiumatene duonnuda staris sur la korto, mi ekvidis belan, ruĝan, ho kiel ruĝan sunon, kiu ĝuste en tiu momento komencis supreniri super la montoj ĉe Jarenina... Mi kuris en la domon al la patrino kaj diris ke mi iras kapti la sunon... Ŝi ne komprenis min, mi ja vekis ŝin subite...

- Kia suno?

- Venu vidi, panjo, nun mi povus ĝin tuŝi, apenaŭ ĝi alvenis, venu vidi...

La patrino iris kun mi eksteren, efektive mi ŝin tiris, kaj tiam ŝi diris:

- Stultuleto, en tiu momento kiam vi venus tien, estus la suno jam tiom alte ke vi ne plu povus akiri ĝin...Nu, revenu al la lito...

Ŝi reiris min en la lito, por ni du ŝi preparis poteton da lakto kaj detranĉis du panpecojn kaj foriris labori. La panon ni ne rajtis tranĉi solaj, ĉar tuj post la milito oni ne povis aĉeti ĝin laŭplaĉe multe. Tial la patrino juste disdividis ĝin inter ni infanoj kaj la patro. Ŝi mem plej ofte ne manĝis, ŝi diris ke si ne havas tempon... Sed mi ne pensis pri la pano kaj lakto, sed pri tio kiel mi povus tuŝi la sunon. Frue, tre frue, ankoraŭ en la mallumo mi devus ekiri el ia hejmo ke mi atingu ĝustatempe la monton de Jarenina, mi tion komprenis...

La postan tagon estis dimanĉo, la gepatroj estis hejme. Tio estis tiutempe grandega maloftaĵo, tial ni, infanoj estis feliĉegaj, kvankam la patrino la tutan tagon ion kuiris, lavis, kudris, purigis... Kiam ni iris dormi, ŝi skrappurigis la plankon, ke ĝi dimanĉece brilis... Mi vekiĝis antaŭ ŝi, en la nokta mallumo, mi diris al mi mem, kia feliĉo ke ĉiuj ankoraŭ dormas, surmetis pantalonon kaj ĉemizon, kiun mi vespere apudmetis ĉe la lito, mallaŭte malfermis la pordon, kiu tamen ekknaris, tiel ke la patro ion tramurmuris kaj tiam mi ekmalsupreniris malantaŭ la domo iau la deklivo. Estis mallumo, mi timis, mi devis tra la arbaro malsupreniĝi al la intermonta valeteto de Gornik. Alie hejme en la lito dum ia mallumo mi ĉiam timis, mi tuj vidis en koloroj diablojn kaj feon, kiam la patrino estingis la lumon, nun mi kunpremis la dentojn kaj volis nepre antaŭen direkte al la suno kiel iu eta kompletulo. Mi sciis ke estas malproksima Jarenina de ĉi tie, ĉar tien mi jam kelkfoje iris kun la fratino al la meso... Ni infanoj ja devis marŝi horon aŭ pli... Mi rapidis, miaj piedoj malsekiĝis pro la roso, mi tremis pro la timo kaj frosto... Sed, atendis min la suno. Post eble duona horo surprizis min lumo, mi sciis ke proksimiĝas la suno... Ho, se ĝi forkuros antaŭ ol mi venos al tiu montopinto!

Neko jutro sem vstal bolj zgodaj kot mama, ki je vstajala pred peto uro. Mislim, da sem moral lulat na dvoriŝĉe... Takrat smo to poĉeli kar zunaj; zveĉer in zjutraj, ĉe te je pritisnito ponoĉi, pa kar na dvoriŝĉu. Jaz sem v temi od strahu lulal kar s praga. Nekoĉ se spomnim, mi je koklja skoĉila v luleka in sem potem jokal kot nor, vsi pa so zaskrbliĝe gledali ĉe se kaj pozna... Ko sem tisto jutro tako golosrajĉen stal na dvoriŝĉu, sem zagledal lepo rdeĉe, joj, kako rdeĉe, sonce, ki se je ravno zaĉelo dvigovati nad hribi za Jarenino... Stekel sem v hiŝo k mami in ji rekel da grem prijet sonce... Ni me razumela, saj sem jo prebudil iz spanja...

- Kakŝno sonce?

- Poj gledat, mama, zdaj ga lahko primem, komaj je priŝlo, poj gledat...

Mama je ŝla z mano ven, pravzaprav sem jo vlekel pa mi je le rekla:

- Norĉek, ta ĉas, ko bi ti priŝel tja, bi bilo sonce ĝe tako visoko, da ga veĉ ne bi doseĝel. Le poj nazaj v posteljo ...

Spravila me je v posteljo, nama z bratom nastavila vsakemu svoj lonĉek mleka in odrezala po kos kruha vsakemu in odŝla delat. Kruha si nismo mogli rezati sami, ker ga po vojni ni bilo. Zato ga je mama praviĉno razdelila med nas otroke in ateja. Sama najveĉkrat ni jedla, rekla je, da nima ĉasa ... Jaz pa nisem mislil na kruh in mleko, ampak na to, kako bi prijel sonce. Zgodaj, zgodaj, ŝe v temi bi se moral odpraviti od doma da bi priŝel pravi ĉas na jareninske hribe, sem vedel...

Drugo jutro je bila nedelja, ata in mama sta bila doma. To je bilo takrat pri nas straŝno redko, zato

smo bili otroci presreĉni, ĉetudi je mama ves dan nekaj kuhala, prala, krpala, pomivala ... Ko smo ŝli spat, je zribala pod, da se je nedeljsko svetil ... Jaz sem se zbudil pred njo, v trdi temi, rekel sem si, kaka sreĉa, da ŝe vsi spijo, si oblekel hlaĉe in srajco, ki sem ju zveĉer spustil s sebe kar poleg postelje, tiho odprl vrata, ki pa so vseeno zaŝkripala, daje ata nekaj zahrngolil, potem pa sem se za hiŝo spustil po bregu navzdol. Tema je bila, strah me je bilo, moral sem skozi gozd dol v Gornikovo grabo. Sicer me je bilo v temi doma v postelji vedno strah, v barvah sem videl hudiĉe in povodnega moĝa, ko je mama ugasila luĉ, zdaj pa sem stisnil zobe in hotel kot mali zarotnik soncu naproti. Vedel sem, da je daleĉ od tistega hriba nad Jarenino, kamor sem ĝe nekajkrat ŝel s sestro k maŝi... Mi otroci smo hodili celo uro in ŝe veĉ... Hitel sem, noge sem imel mokre od rose, drgetal sem od straha in mraza... Toda ĉakalo me je sonce. Ĉez kake pol ure me je presenetila svetloba, vedel sem, da je lahko le sonce... Joj, ĉe mi pobegne prej, ko pridem do tistega vrha!

Mi ekkuris, mi sciis ke mi devas unue alveni sur tiun monton antaŭ mi, kaj poste ankoraŭ unu fojon al la valo, tiam denove sur monton sur kiu mi povos tuŝi la sunon per la mano. Ho ve, se ĝi forkuro! Mi ekkuregis. Mi kuris. Mi anhelvenis sur la unuan monton. Ja, la suno jam estis kompleta en la ĉielo, proksimume je piedlongo super tiu sekva monto. Freneze rapide mi maisupreniĝis en la valon, kuris trans la strato kiu kondukas al la preĝejo kaj ekpuŝis min alsupren, eĉ inter vitoj mi urĝegis, ne sur mallarĝa piedvojo kiu serpentumis sur ia montodeklivo. Ve, kiom lumas jam... spirforton mi ne plu havis. Mi piolemis, ĉar la lumo estis jam tiel fortega. Tiel, jen, mi suprenvenis sur ia ĝustan pinton... Sed tiam mi surprizhaltis kvazaŭ trafita de fulmotondro. Post tiu monto estis ankoraŭ aliaj, estis multaj montoj kaj tie, malantaŭ la lasta kiun oni povis vidi, estis ia suno... Kaj ankaŭ tie ĝi jam estis tiel alte, ke mi ne povus atingi ĝin per mia braketo... centfoje tro mallonga... Mi sentis min trompita, ĝis la larmoj priŝtelita... Kial neniŭ diris al mi ke la suno ne eliras malantaŭ la monto de Jarenina, sed tie malproksime malantaŭ la montoj de Jakobo...

Mi iris hejmen. Sed reire mi ne plu kuris, mi ne havis la kaŭzon. La homoj jam iris al la unua meso, renkontis min, miris pro tio kaj demandis sin kion mi faras tiel frue sur la strato, demandis min, ridegis kiam mi marŝis sur la roso kaj mi marŝis kun klinita kapo apud ili. Mi iris hejmen, tute malfeliĉa mi ne volis diri, ke vane mi iris atendi la sunon...

Subite mi demandis min kiel estas hejme. Mi ne scias kiel atingis min la penso ke se hejme intertempe ĉiuj mortis, mi restis sola. Pri la morto ni tiutempe multe aŭdis, ĉar ja pluraj viroj ne revenis el la milito... La najbaro Gorjup foriris kun la soldatoj, dume mortis lia edzino kaj kvar infanoj restis solaj. Li revenis, sidiĝis ĉe la tablo kaj unue ekploregis, kiam li aŭdis pri la morto de la edzino. La avino kuiris al li manĝon, ĉar li nenion manĝis dum dekkvar tagoj. Tiam li manĝis por la dekkvar tagoj kune, plensatiĝis, prenis la falĉilon kaj iris falĉi sur la herbejo. Tie oni trovis lin morta. Verŝajne frakasiĝis lia stomako, ĉar li tro manĝis. Ankaŭ mia patro revenis de la fronto kaj se li hodiaŭ tro manĝis... kio okazos se mi restis sola... mi ekkuris hejmen... pro la suno malfeliĉega, pro neklara antaŭtimo komplete prilarmita...

Ankaŭ hejme oni ploradis, la patro kaj la patrino serĉadis min ĉie kiel frenezaj, ankaŭ la frato kaj la fratino kriadis Tonĉjo, Tonĉjo, kie vi kaŝiĝis... Plej multe ili ĉirkaŭiris la puton, ĉar ili timis ke mi falis en ĝin. Sed kiam mi kapklina venis hejmen, la gepatroj ekkriis pro ĝojo...

- Kie vi estis - ili demandis min tra la larmoj.

- Mi iris atendi la sunon, sed ĝi ne estas tie malantaŭ Jarenina, ie malproksime post Jakobo ĝi estas... poste mi timis ke vi ĉiuj mortis, ke mi estas sola...

- Stultuleto, la sunon oni ne povas kapti... se vi venas al la montoj de Jarenina, ĝi estas malantaŭ la montoj de Jakobo, kiam vi venas al la jakobaj montoj, ĝi estas malantaŭ la vukovaj, poste malantaŭ la jurovaj, kaj poste mi eĉ mem ne plu scias, ĉiam novaj montoj... Ĉie sur la terglobo, ĉu vi komprenas... vi povas sekvi la sunon kiom ajn vi volas, sed neniam vi kaptos ĝin... - donis al mi la patro unuajn lecionojn de la ĝenerala geografio... Kaj bedaŭrinde li pravis.

Tamen, silente mi esperas ke ankaŭ nuntempe la infanoj kuras por kapti la sunon kaj ekscias tion kion mi tiufoje eksciis kaj poste ili ne plu provas, sed sekvas ilin aliaj farante la saman frenezajn kaj tiel ĉio daŭras senĉese...

Zaĉel sem teĉi, vedel sem, da moram priti najprej na ta prvi hrib, potem pa ŝe enkrat v dolino, potem pa spet na hrib in tam bom lahko prijel z roko za sonce. Joj, ĉe mi pobegne! Zaĉel sem teĉi. Tekel sem. Prisopihal sem na prvi breg. Ja, sonce je bilo ŝe celo na nebu, le za kako ped nad onim naslednjim hribom. Sunkoma sem se spustil v dolino, tekel ĉez cesto, ki pelje k cerkvi, in se zagnal v strmino, kar med vinogradi sem lezel, ne po ozki peŝpoti, ki se je vijugala navzgor. Joj, kak je ŝe svetlo ... Sapa mi je pohajala. Na jok mi je ŝlo, ker je bila svetloba ŝe tako moĉna. Tak, tu je. Priŝel sem na pravi vrh ... Toda obstal sem kot od strele zadet. Za tem hribom so bili ŝe drugi, mnogo hribov je bilo in tam daleĉ za zadnjim, ki se je videl, je bilo sonce ... Pa tudi tam je bilo ŝe tako visoko, da bi ga ne doseĝel s svojo roĉico ... stokrat prekratko ... Ĉutil sem se prevaranega, straŝno prevaranega, do solz ogoljufanega ... Zakaj mi ni nihĉe povedal, da sonce ne vzhaja za jareninskimi! hribi, ampak tam daleĉ za jakobskimi...

Ŝel sem domov. Toda nazaj nisem veĉ tekel, nisem imel za kaj. Ljudje so ŝe hodili k prvi maŝi, sreĉevali so me, se ĉudili, kaj delam tako zgodaj na cesti, me spraŝevali, se smejali, ĉe sem ostal na rosi, jaz pa sem s sklonjeno glavono ŝel mimo njih. Ŝel sem domov ves nesreĉen nisem hotel povedati, da sem zastonj hitel ĉakat sonce...

Nenadoma sem se vpraŝal, kako je doma. Ne vem kako mi je mogla priti v glavono misel, kaj pa, ĉe so doma medtem umrli in sem ostal sam. Za smrt smo takrat dostikrat sliŝali, saj se jih mnogo ni vrnilo iz vojske ... Sosed Gorjup je ŝel na vojskono, doma mu je medtem umrla ŝena in ŝtirje otroci so ostali sami. Vrnil se je, baje sedel za mizono in se najprej razjokal, ko je ĉul za ŝenino smrt. Babica mu je skuhala jesti ker ni ŝtirinajst dni niĉ jedel. Potem je jedel za ŝtirinajst dni skup, se najedel, vzel koso in ŝel na travnik kositi. Tam so ga naŝli mrtvega. Baje mu je poĉil ŝelodec, ker se je preveĉ najedel. Tudi moj ata se je vrnil s fronte, kaj ĉe se je danes preveĉ najedel... kaj ĉe sem ostal sam ... zaĉel sem teĉi domov... zaradi sonca ves nesreĉen, od neznane tesnobe ves objokan ...

Tudi doma je bil jok v hiŝi, ata in mama sta me kono nora povsod iskala, tudi sestra in brat sta klicala Tonĉek, Tonĉek, kam si se skril... Najveĉ so se vrteli okoli studenca, ker so se bali, da sem padel vanj. Kono sem se pricmihal domov, sta ata in mama kriknili od veselja...

- Kje si bil? - sta me spraŝevala v solzah.

- Ŝel sem ĉakat sonce, pa ga ni tam za Jarenino, nekje daleĉ za Jakobom je ... pol pa sem se bal, da ste mi vsi umrli, da sem sam ...

- Norĉek, sonca ni mogoĉe prijeti... ĉe prideŝ na jareninske hribe, je za jakobskimi, kono prideŝ do jakobskih, je za vukovskimi, potem za jurovskimi, naprej pa ŝe sam ne vem; vedno novi bregi ... vse okoli zemlje, veŝ ... lahko greŝ za soncem, kamor hoĉeŝ, ujel ga nikoli ne boŝ ... - mi je dajal ata prve lekcije iz sploŝne geografije ... In, ŝal, je imel prav.

Vendar na tiĝo upam, da tudi danes otroci hitijo za soncem in spoznavajo, kar sem jaz takrat spoznal, in potem ne poskuŝajo veĉ, toda za njimi pridejo novi in delajo isto noro stvar in tako gre vse to lepo naprej ...